

Agressie en geweld tegen politiemensen. Beledigen, bedreigen, tegenwerken en vechten (2008). J. Naeyé en R. Bleijendaal (Vrije Universiteit, Amsterdam). Politiewetenschap 45c

Miniprogramma geweldshantering politie, deel 3

Het 'miniprogramma' omvat een aantal (deel)studies naar de omgang van de politie met geweld en agressie, enerzijds in de vorm van de daadwerkelijke toepassing in de praktijk van haar geweldsbevoegdheid, anderzijds in de vorm van uitingen van geweld en agressie van de kant van het publiek.

Doelstelling

Het in beeld brengen van agressie en geweld tegen politiemensen.

Onderzoeksvragen

1. Uit welk soort gedragingen bestaan agressie en geweld gericht tegen politiemensen?
2. Hoe vaak worden politiemensen geconfronteerd met agressie en geweld?
3. In welke soort situaties worden politiemensen geconfronteerd met agressie en geweld?
4. Wat zijn de kenmerken van de personen die politiemensen met agressie en geweld tegemoet treden?
5. Welke lichamelijke en psychische gevolgen ondervinden politiemensen als gevolg van agressie en geweld?
6. In hoeverre worden politiemensen schadeloos gesteld voor de schade die zij oplopen als gevolg van agressie en geweld?
7. In hoeverre volgt op agressie en geweld een strafrechtelijke reactie gericht tegen de vermoedelijke dader?

Methoden van onderzoek

- evenals deel A en B: representatieve steekproef bestaande uit zes regionale politiekorpsen (Amsterdam- Amstelland, Utrecht, Brabant Zuid-Oost, Twente, Friesland en Zeeland)
- interviews met 2 leidinggevend en 2 groepsinterviews met ervaren politiemensen in 3 regio's: Amsterdam-Amstelland, Brabant Zuid-Oost en Zeeland
- interviews met andere ervaringsdeskundigen, zoals klachtencoördinatoren en leidinggevend BIO's)
- enquête (N=2072)
- dossieranalyse, steekproef van 3534 aangiftebestanden uit landelijk HKS; uit de steekproefkorpsen ongevallenregistratie, voegingsregistratie
- interviews met case managers Geweld tegen de politie in de steekproefkorpsen minus Amsterdam-Amstelland

Uitgevoerd in:

Amsterdam-Amstelland, Utrecht, Brabant Zuid-Oost, Twente, Friesland en Zeeland

Samenvatting

In de studie wordt een beeld geschetst van de verschillende vormen van agressie en geweld waarmee politiemensen in de basispolitiezorg dagelijks worden geconfronteerd. Het onderzoeksmateriaal bestaat enerzijds uit een omvangsschatting en trendanalyse op basis van gegevens uit het landelijk HKS-bestand over de periode 1997-2005 en anderzijds uit een kwalitatieve beschrijving op basis van een steekproef van agressie- en geweldsincidenten en enquêtegegevens afkomstig van 2072 executieve politiemensen, aangevuld met de

ongevallenregistratie en de schadevergoeding in zes regiokorpsen. De studie bevat tal van illustratieve voorbeelden uit de agressie- en gewelddossiers.

Het blijkt dat de confrontatie met geweld en agressie tot de dagelijkse politiepraktijk hoort. De meeste risico's lopen politiemensen in de nachtelijke uren van het weekend, bij aanhoudingen en bij het optreden tegen meer- en veelplegers. Zeer actieve veelplegers (meer dan 11 antecedenten in de afgelopen vijf jaar) confronteren politiemensen vier keer zo vaak met agressie en geweld als gemiddeld. Voor bedreiging is dat zelfs zeven keer zo vaak. Verder blijkt dat ook de landelijke gevarenclassificatie een belangrijke voorspeller is. 'Vluchtgevaarlijke verzetplegers' nemen vier maal zo vaak hun toevlucht tot agressie en geweld tegen politiemensen vergeleken met verdachten zonder deze classificatie.

Het meeste en tegelijk ook zwaarste geweld wordt uitgelokt door aanhoudingen. Op corrigerend en verbaliserend optreden wordt, zeker in nachtelijke uren in uitgaansgebieden, vaak gereageerd met beledigingen. Bedreiging, mishandeling en vooral belediging geven de laatste jaren een forse stijging te zien, mogelijk ook als gevolg van een actiever verbaliseringsbeleid en een verbeterde registratie.

Maar ook al hoort het bij het vak, dit neemt niet weg dat geweldsincidenten niet zonder gevolgen blijven, zowel fysiek als psychisch en emotioneel. Goede opvang en nazorg zijn dan geboden. Politiemensen zijn uiterst positief over de goede steun die ze ervaren van collega's en leidinggevenden. Minder te spreken zijn ze over het korpsbeleid. Met name de juridische begeleiding bij schadeprocedures is niet goed of onduidelijk geregeld. Korpsen gebruiken ook verschillende regelingen en protocollen.